

Hoe werkt Lesson Study in de lerarenopleiding?

Mogelijkheden en beperkingen van Lesson
Study in het kader van het opleiden van leraren

Carien Bakker - Lerarenopleider Universiteit Groningen
Felix van Vugt - Lerarenopleider Hogeschool van Utrecht

rijksuniversiteit
groningen

Introductie: waarom LS in de lerarenopleiding?

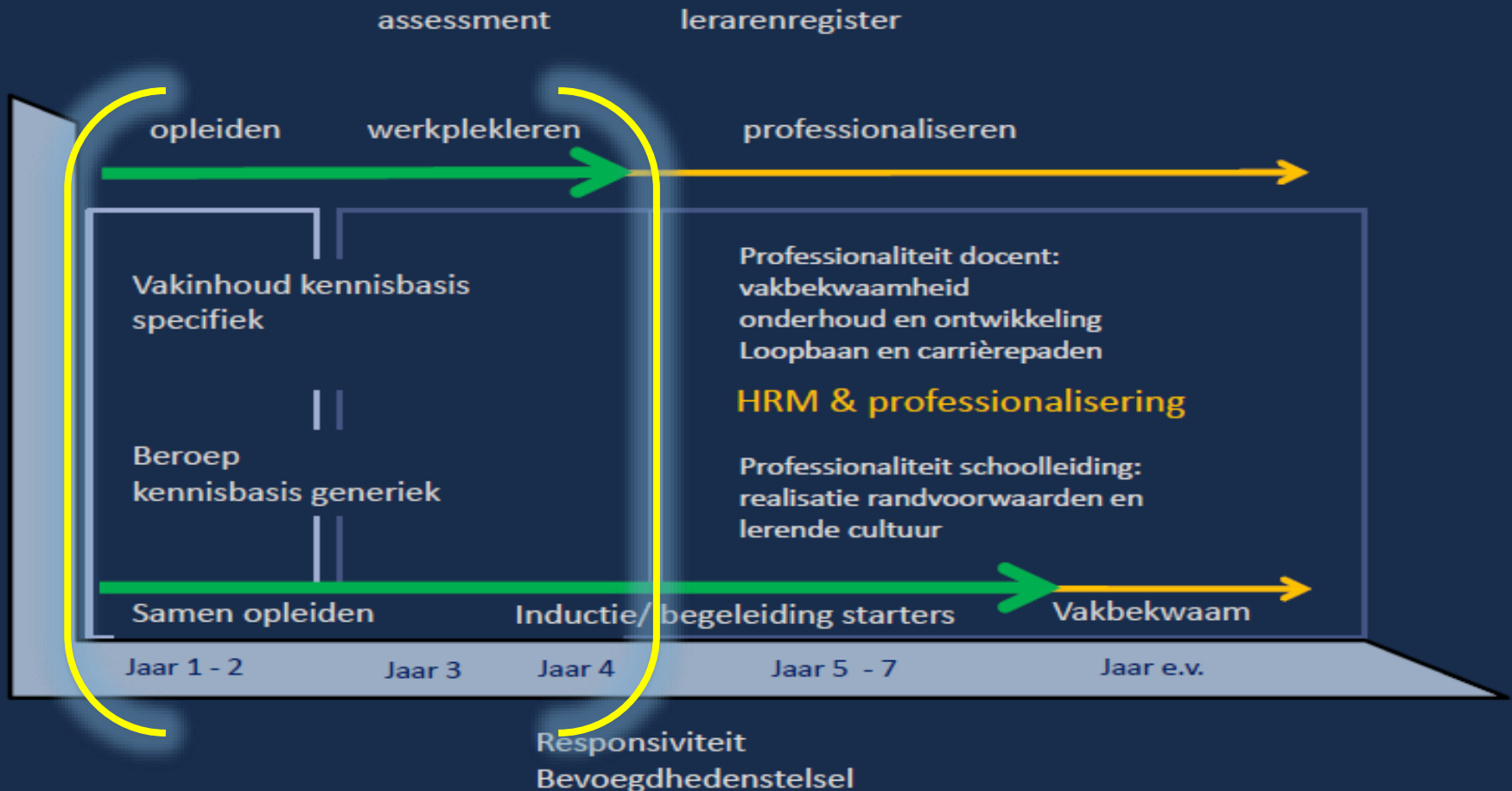

- Mogelijkheid tot verbinden theorie en praktijk
- Verkleinen kloof tussen opleiding en (stage)school
- Verleggen focus van zelf naar leren van leerlingen
- Stimuleren onderzoeksmatige houding / life long learning

Levenslang leren

De doorlopende leerlijn van de leraar

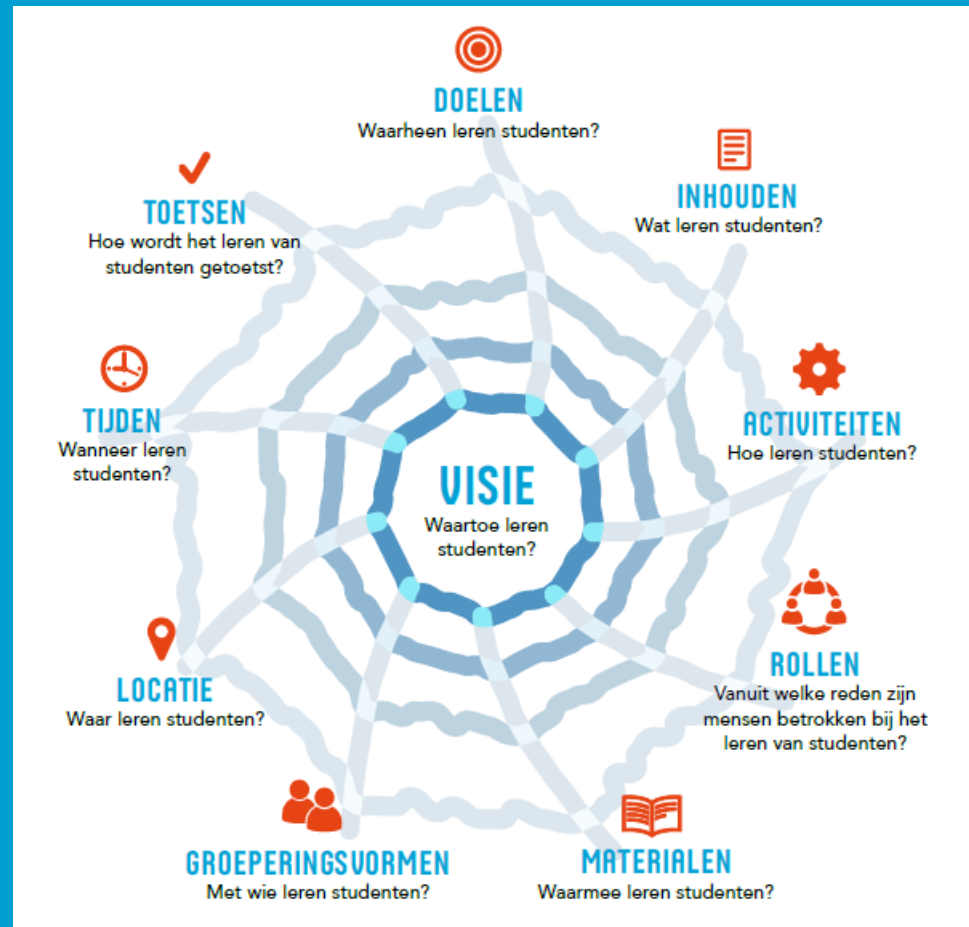

Welke keuzes bij LS in lerarenopleiding?

Overleg (ca 2 min) met je buurman/vrouw welke keuzen je allemaal kunt maken bij het inzetten van LS in de Lero.

- Met wie?
- Begeleiding?
- Locatie lesuitvoer?
- Inhouden 'opleggen' of vrije keuze?
- Welke doelen worden nagestreefd? Welke competenties?
- Hoe 'toetsen'?
- Welke ondersteuning krijgen de deelnemers?

	<i>Lesson Study Plan</i>	<i>Microteaching Lesson Study</i>	<i>Full Lesson Study</i>
Groeperingsvorm	Studenten	Studenten	Studenten + werkplekbegeleiders
Begeleiding	Extern	Extern	Extern of zelf
Waar	Instituut	Instituut	School
Uitvoer	Deel van cyclus	Volledige cyclus	Volledige cyclus Meerdere malen

rijksuniversiteit
groningen

Opzet workshop

1. 2 praktijkvoorbeelden (HU en RuG)
2. Nadenken over kwesties
3. Plenaire bespreking

Praktijkvoorbeeld 1

Lesson Study in de

Lerarenopleiding RuG

Eerstegraads Lerarenopleiding RUG

- › 4 jaar vakmaster +
- › 1 jaar lerarenopleiding → bevoegdheid schoolvak
- › Grote inzet op vakdidactiek
- › Vakken lerarenopleiding:
 - Stage
 - Vakdidactiek
 - Onderzoek
 - Onderwijskunde

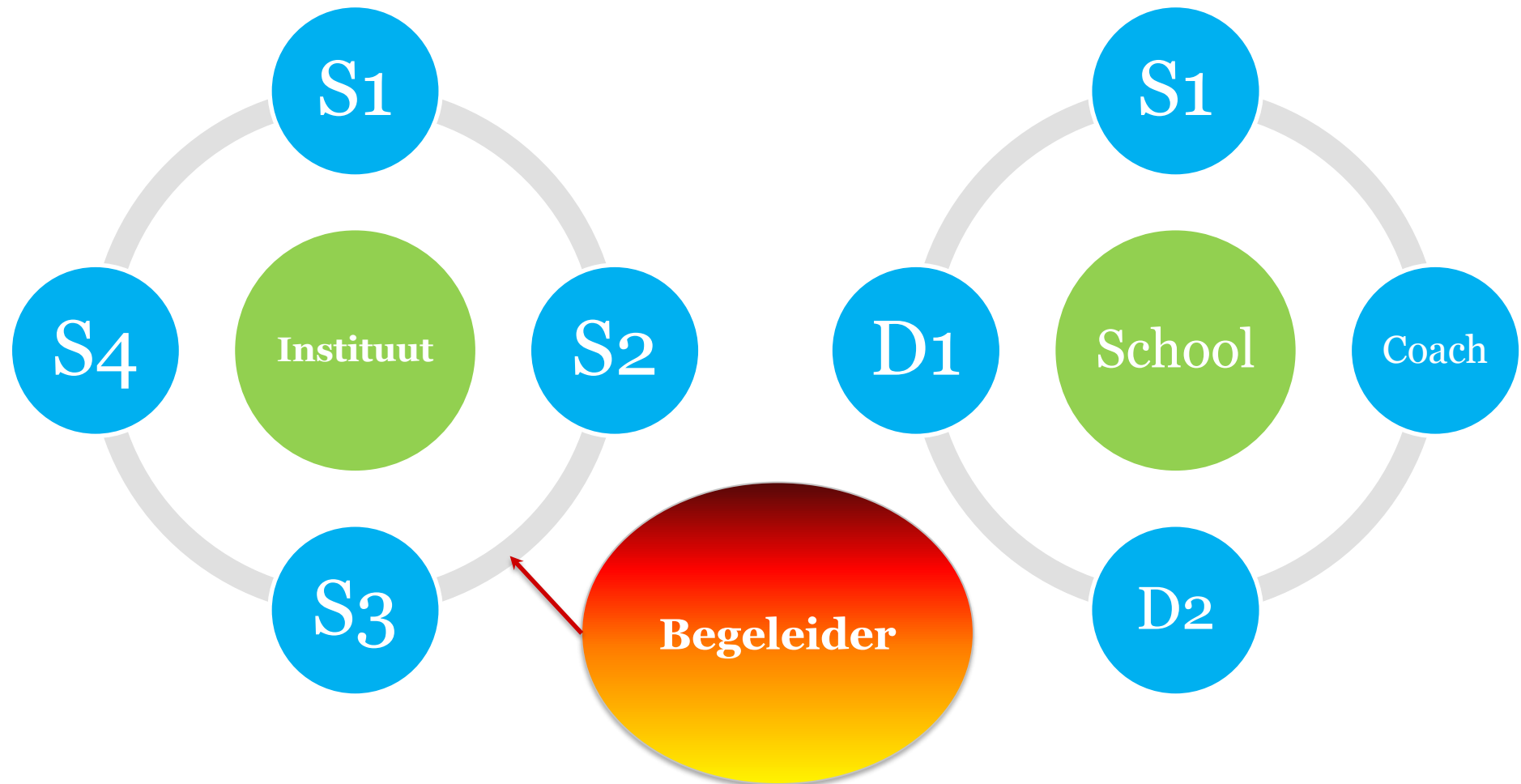

2018-2019

- › Alle 120 studenten LS
- › Schoolvakspecifiek
- › Groepen van 3 -4
- › Volledige LS-cyclus, herhaaldelijk
- › Uitvoer op stageschool in eigen klas

L2 Varianten

LS in 10 stappen

1. Analyse beginsituatie / leerprobleem verschillende groepen leerlingen.
2. Gap-analysis: beschrijving verschil begin- en gewenste situatie.
3. Verkenning mogelijke didactische aanpakken + selectie.
4. Onderzoeksvraag: In welke mate en voor welke leerlingen lost de geselecteerde didactische aanpak x het leerprobleem y op?
5. Didactisch ontwerp inclusief meetinstrumenten
6. Uitvoeren onderzoeksles + data-verzamelen
7. Evaluatie: quick analysis
8. Bijstelling onderzoeksles

Herhaling stap 6 t/m 8

1. Grondige analyse + antwoord onderzoeksvraag
2. Verslaglegging: KOL + posterpresentaties

Pilots: Bevindingen studenten

+	-
Leren van leerlingen centraal, andere focus	Veel documenteren (logboeken, lesmateriaal)
Eigen functioneren niet centraal	Organisatie lesbezoeken
Gedetailleerd lessen ontwerpen	Zien niet altijd dat dit vorm van onderzoek doen is

Pilot: Bevindingen deelnemende docenten (variant 2)

+	-
Toewerken naar optimale les op basis van grondige evaluatie	Organisatie
Focus op leren van leerlingen	Tijdrovend
Uit comfortzone	Uit comfortzone: weinig ruimte voor improvisatie en eigen keuzes
Inhoudelijke gesprekken over onderwijs met collega's	
Pittig: op ander niveau praten over lessen	

Praktijkvoorbeeld 2 Lesson Study op de Hogeschool Utrecht

Felix van Vugt – projectleider
Lesson Study

Felix.vanvugt@hu.nl

tel 088-481 2136

Twitter: @felixvanvugt

Groepsleerkracht

- Opscholingstraject
- 225 studenten in schooljaar 2017-2018
- Toelaatbaar met een PABO diploma
- Bevoegd jaar 1 en 2 VMBO-b/k voor wiskunde, Nederlands en een profielkeuze
 - Mens en Maatschappij (gs, ak en economie)
 - Mens en Natuur (nask, biologie, zorg)
 - Engels
- Generieke thema's
 - Adolescent, differentiëren & Lesson Study, zorg, LOB en mentoraat

Lesson Study in Groepsleerkracht

Team	LS-groep van 5 deelnemers aan GLK. Twee leerteams van 10 deelnemers = 4 LS-groepen
Begeleiding	Procesbegeleiding door deelnemers zelf, middels handleiding. Leerteam begeleider vervult coördinerende rol in procesbegeleiding. Levert tevens algemeen-didactische expertise.
Doel	<ol style="list-style-type: none">1. Algemene doelen LS (vak)didactische expertise, zicht op leerlingen, samenwerking, onderzoekend vermogen2. GLK specifiek: differentiëren, verzamelen bewijsmateriaal voor assessment voor vakdidactische kunde.
Inhoud	Vakinhoudelijke focus vrij, maar GLK focust op onderbouw VMBO B/K Algemeen didactisch is er kadering, namelijk <u>gedifferentieerde les</u> .
Uitvoer	Les wordt drie keer uitgevoerd en tussentijds verbeterd. 1e keer op instituut voor peers (microteaching), 2e keer op stageschool van één van de deelnemers, 3e keer op instituut voor peers (demonstratie).
Rapportage Toetsing	Derde uitvoer is toets → presentatie/ demonstratie definitieve les Presentatie gaat in op leerproces LS en bevat activerend element. (zie digitale goody bag)

LS-proces in GLK

1. Introductie / vormen groepen / bepalen onderzoeksthema / uitzetten vooronderzoek

2. Bespreken vooronderzoek / kiezen van het experiment / onderzoeksles en onderzoeksinstrumenten ontwerpen

3. Uitvoeren van pilot test in de bijeenkomst op het instituut, waarbij de medestudenten 'leerlingen' zijn / nabespreken en aanpassen van lesontwerp

4. Uitvoeren van de onderzoeksles op de stageschool / nabespreken en aanpassen van lesontwerp

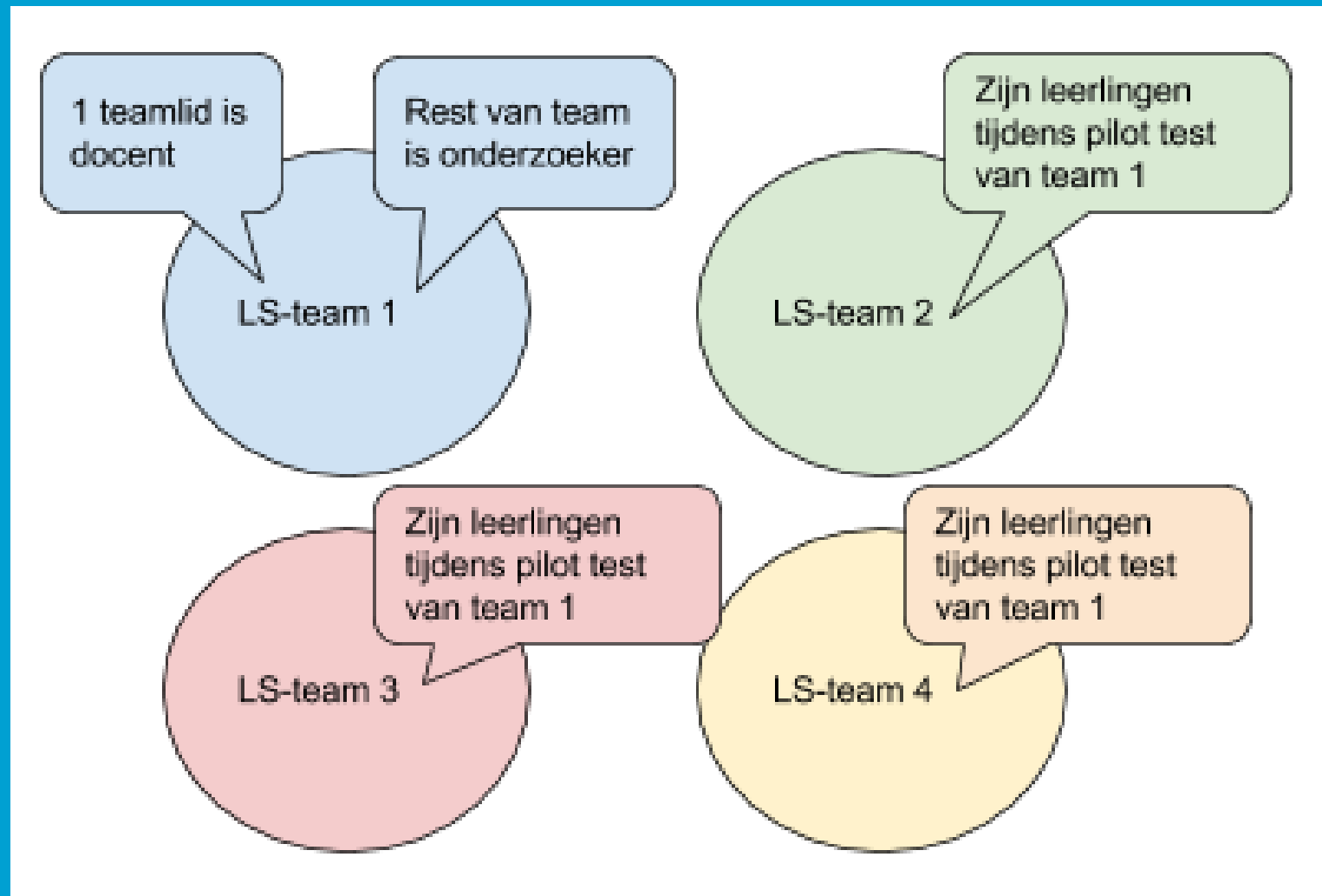

5. 'Presenteren' (uitvoeren) van de definitieve onderzoeksles in de bijeenkomst op het instituut, waarbij de medestudenten de 'leerlingen' zijn / er wordt tevens aangegeven welk proces is doorgemaakt: "hoe is de les aangepast en waarom?"

6. Reflectie op de leerresultaten en het leerproces

Eerste uitvoer (Micro-teaching)

Pilots: Bevindingen studenten GLK

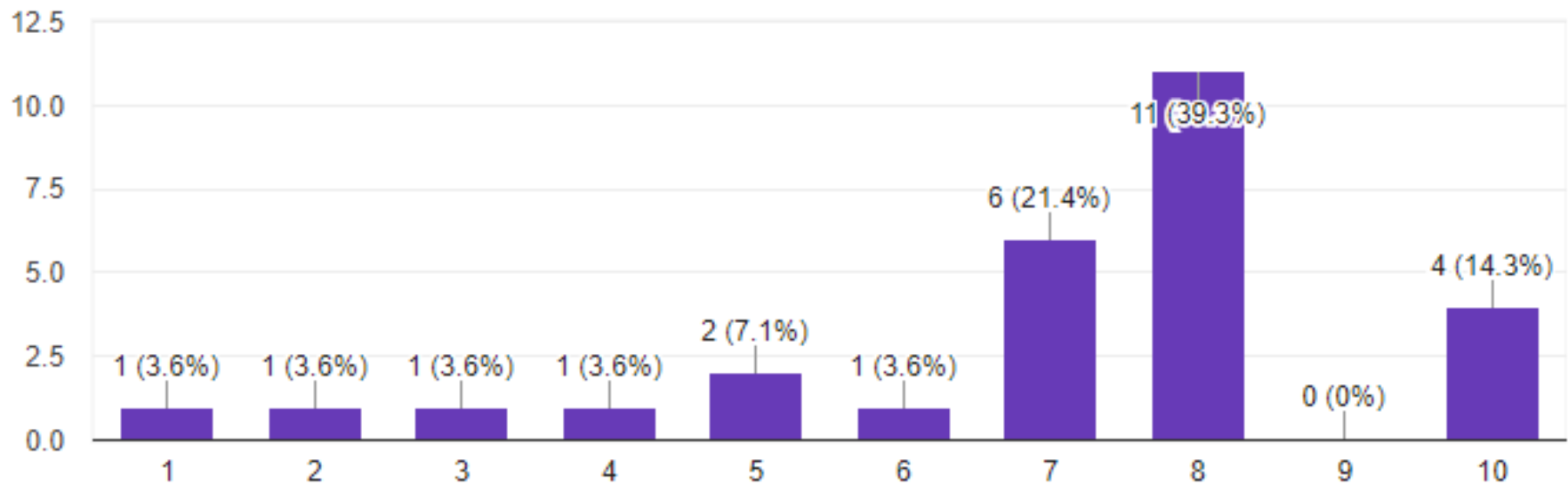
+	-
Focus op de leerling, feedback van leerlingen	Organisatie van wederzijds lesbezoek
Samenwerken, samen leren	Tijdrovend en lesuitval
Op andere scholen kijken	Groepssamenstelling, uitval en meeliftgedrag
Effect zien van (kleine) aanpassingen aan didactiek	Micro teaching niet realistisch genoeg; liever alleen op de school

Nog wat bevindingen (1^e cohort N=80, respons 35%)

Als de mogelijkheid zich voordoet, neem ik graag deel aan een Lesson Study op mijn eigen school

28 responses

‘Digitale goodybag’

- Docentenhandleiding LS in GLK
- Handleiding voor studenten
- Opdracht: LS en differentiatie
- Beoordelingsrubric

1. Vrije keuzes versus sturen op inhoud:

Hoe kun je de vakdidactische kwaliteit van de Lesson Study bewaken, als 'ingrijpen' niet altijd wenselijk is met het oog op het ook zeer belangrijke eigenaarschap?

2. Gelijkwaardig partnerschap:

Hoe kunnen we Lesson Study zodanig vormgeven dat de betrokkenheid van zowel instituut als school groot is?

3. Eigen kwestie?

Instructie:

- Groepjes van 3 of 4
- Bespreek de kwesties
- Formuleer 1 of 2 aanbevelingen

Nog meer modellen LS in de lerarenopleiding

	HvA	HKU	FI (UU)
Team	Student – Beginnend docent – Ervaren docent van één vak	Studenten (4)	Vier studenten van zelf vak met vrijwel geen leservaring
Begeleiding	Vakdidacticus = PB	Vakdidacticus + cultuur historiscus	Leraaropleider (niet van vak) en vakdidactisch expert op afroep
Doel	Vakdidactiek: lessenserie ontwerpen en evalueren + legitimatie (theorie-praktijk)	Vakdidactiek (leskern,, lesbrief ontwikkelen) Kennismaken met LS methode (professionele houding)	Ontwerpen, en daarbij voorkomen dat het bij 'luchtkastelen bouwen' blijft: ontwerp ook echt in actie zien en bijstellen.
Inhoud	Focus op differentiatie in de lessen	Aansluiten bij examenprogramma kunst algemeen (daarbinnen keuze)	Focus op onderdeel vakleerlijn
Uitvoer	Op stageschool (2x)	Op instituut (3 keer een stukje les)	Eerste keer in peergroep, daarna door ervaren en onbekende (!) docent
Rapportage Toetsing	Lessenserie + legitimering	Lesbrief + procesverslag Beoordeling met rubric inhoud en samenwerking	Flankerend groepsrapport en reflectie (& theoretical paper)

Afsluiting

In tweetallen

De kern van deze workshop is voor mij...

*Je gaat straks weer naar je school /
lerarenopleiding: het eerste wat ik met deze
kern ga doen is...*